

Järjestöt mukana yhteisessä turvallisuuustyössä

Marika Ahola, tiedontuotannon koordinaattori

Turvallisuutta yhdessä -seminaari 6.4.2017

Järjestöt lähellä ihmistä

Lapin sosiaali- ja
terveysturvayhdistys ry

lappilaiset.fi

Järjestöt arjen asiantuntijoina

- Kokemuksellisuuden, ammatillisuuden, osallisuuden, vaikuttamisen ja edunvalvonnan asiantuntijuus
- Asiantuntijuus perustuu jäsenten ja osallisten (laajasti asukkaiden) kokemuksille ja ammatilliselle osaamiselle, ihmistä lähelle rakentuvalle asiantuntijuudelle – arjen asiantuntijuudelle

Järjestöt turvallisuustyössä

- Paikallisen tiedon lähde
 - Kokemustieto tilastojen rinnalle
 - Tilastojen paikalliset perusteet ja ajankohtaisuus
 - Hiljaiset signaalit
- Asukkaiden osallisuuden ja vaikuttamisen keinot
- Nykytilan ja tulevaisuuden näkymät
- Ratkaisuja ja innovaatioita havaittuihin ja odotettuihin haasteisiin
- Kehittäminen, suunnittelu, toteutus
- Toteutuneen arviointi
- ▶ Mukana koko prosessissa

Koettu kokonaisvaltainen arjen turvallisuus

Enontekiön kuntalaiskysely 2016-2017

Aktiivinen ja hyvinvoiva enontekiöläinen

- Enontekiön kuntakonsernin vuoden 2017 yhteisenä tavoitteena on hyvinvoiva kuntalainen
 - Kunta kannustaa osallistumaan ja vaikuttamaan asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon
 - Tavoitteena monipuoliset mahdollisuudet toimia aktiivisina kuntalaisena kaiken ikäänsä
- Aktiivinen osallistuminen ja vaikuttaminen ovat tärkeä osa hyvinvointia

Tietopaketti yhteistyönä

- Tiedonkeräys toteutettu 11/2016-1/2017
- Vastauksia yhteensä 154 kpl
 - Tapahtumat ja järjestöjen ryhmät 87 kpl
 - Nettikysely 67 kpl
 - Virtapiirien ryhmäkeskustelun yhteenvedot (2kpl)
 - Kuulemistilaisuuden yhteenvedo
- Järjestöjen rooli tiedontuotannossa

Turvallisuuskysymykset Enontekiöllä

- Enontekiöläiset ovat tyytyväisiä omiin asumisolosuhteisiinsa, myös turvallisuuden näkökulmasta
 - Ikääntyminen tuo turvattomuuden tunnetta asumisessa sekä liikkumisessa kodin lähellä ja palveluihin mentäessä
- Enontekiöläisyys kannattelee (luonto, elämäntyyli, toisista huolehtiminen, halu osallistua yhteiseen toimintaan)
- Kunnan peruspalvelujen turvaaminen tulevaisuudessa, myös kylissä

Turvallisuuskysymykset Enontekiöllä

- Taloudellisen tilanteen epävarmuus
 - Pienet eläkkeet ja muut sosiaaliset tuet
 - Työn epävarmuus
 - Korkeat elinkustannukset
- Elintavat ja sairastavuus
- Luottamus kunnalliseen päätöksentekoon
- Kateus, ristiriidat

Rovaniemen ikäihmisten hyvinvointikysely 2016-2017

Järjestöt tavoittavat

- Tiedonkeräys toteutus 11/2016-2/2017
- Vastauksia yhteensä 548 kpl
 - Seniorimessut & eläkeläisyhdistysten ja kyläyhdistysten tilaisuudet 173 kpl (Lapin sote)
 - Yhdistykset ja vapaaehtoiset 187 kpl
 - Nettikysely 188 kpl
- Järjestöjen rooli keskeinen ikäihmisten tavoittamisessa

Ikäihmiset ja turvallisuuden tunne

- Yksinäisyys
 - Suurin osa ainakin jokseenkin tyytyväinen sosiaalisiin suhteisiinsa
 - Lapset ja lapsenlapset asuvat muualla
 - Läheiset huonossa kunnossa, itse huonossa kunnossa
 - Leskeytyminen, muiden läheisten kuolema
 - Naapurussuhteet ovat heikot
 - Kylien yhteisöllisyys heikentynyt
- Oman tai läheisen terveyden heikkeneminen
 - Esim. pitkäaikaissairaudet, näkökyky, alakuloisuus (tarpeettomuuden tunne), muisti
 - Omaishoitajuuden raskaus (halu auttaa, mutta jaksaako, ei halua olla toisen taakkana)
 - Terveyspalvelujen saanti
- Elämäntavat
 - Ylipaino, tupakointi

Ikäihmiset ja turvallisuuden tunne

- Taloudellinen tilanne
 - Eläkkeen vähyys, kulkemisen, terveystalvelujen ja lääkkeiden kalleus, velat
- Asuminen (Köyhyys ja ikääntyvien asuminen. "Koirankoppi" asumisen malli.)
 - Tuen saaminen, mahdollisuus palveluasumiseen
 - Asumismuodon sopivuus (mm. hissittömyys)
 - Kodin ja pihan ylläpito
 - Pakkomuutto kyliltä kaupunkiin (En tahdo "kivikylään")
- Liikkumisen esteet
 - Lumiauraukset, kevyenliikenteen väylät kylillä, kulkuyhteydet, ajokortin menetys
- Liikunta- ja harrastusmahdollisuudet
 - Halu osallistua ja pitää itsestään huolta
 - Kaverin tarve
 - Keskusta-kylät
- Yhteiskunnalliset muutokset, palvelujen digitalisoituminen
- Läheisten ja tuttavien terveys ja toimeentulo
- Turvallisuuden tunne on vahvempi kotona kuin ulkosalla

Järjestöt turvallisuuden vahvistajina

Rovaniemen järjestökysely 2015

Järjestöt hyvinvoinnin kuvaajina

- Järjestöjen näkökulmia rovaniemeläisten hyvinvointiin
- Järjestöjen toiminta ja ratkaisut hyvinvoinnin haasteisiin
- Järjestöjen keinoja kuntalaisten osallisuuden lisäämiseen
- Kunta-järjestöyhteistyön kehittäminen

Järjestöt hyvinvoinnin kuvaajina

- Tiedonkeräys toteutettu 11/2015
- Vastanneita järjestöjä 32 kpl (vastaajia yht. 41)
- Edustavuus
 - jäsenenä noin 2300
 - Vapaaehtoisia noin 800
 - Tapahtumiin ja toimintaan osallistujia vuosittain noin 46 000

Kyselystä nousseet hyvinvoinnin teemat

- **Yksin muiden joukossa**
 - Rovaniemelaisten yksinäisyys & elämäntavan yksilöllistyminen
 - Keskeinen huomio ikäihmisten yksinäisyys (ei vain kylissä)
- **Irrallaan yhteisöstä ja rakenteista**
 - Vaikeissa tilanteissa asuvien nuorten osattomuus
 - Heikko työtilanne, hauraat sosiaaliset verkostot
 - Opiskelupaikkakunnalle muuttaneet nuoret
 - Maahanmuuttajat ja kotoutujat
- **Eriarvoistuminen**
 - Taloudellinen tiukkuus (ruoanjakelu)
 - Kynnys lähteä mm. vapaaehtois- ja järjestötoimintaan
 - Lapsiperheet
 - Kaupungin ulkopuolella, syrjässä, asuminen
- **Ongelmien kasaantuminen**
 - Heikko talous, päihteiden käyttö, terveysongelmat, verkostojen rapistuminen

Järjestö-kuntayhteistyö

- Järjestöillä halu yhteistyöhön asukkaiden hyvinvoinnin turvaamiseksi
- Järjestöjen monialaisen asiantuntijuuden hyödyntämisen laajentaminen
- Järjestöjen toiminnan tukeminen

Sodankylän järjestökysely 2016

Tietoa hyvinvointikertomukseen

- Järjestöjen ja niiden kautta kuntalaisten kuuleminen
 - Järjestöt toimivat osaltaan kuntalaisten edustajina
- Tavoitteena saada
 - paikallista kokemustietoa
 - järjestöjen arvokasta ruohonjuuritason näkemystä ja ideoita toisintekemisen mahdollisuuksista

Järjestökyselyn teemat

- Järjestöjen näkökulma seuraaviin teemoihin
 - Viihtyisä ja turvallinen Sodankylä
 - Viihtyisän elinympäristön kehittämistarpeet
 - Turvallisuutta tukevien peruspalvelujen kehittämistarpeet
 - Järjestöjen toimet viihtyisyyden ja turvallisuuden parantamiseksi
 - Yhteisö ja yksilö hyvinvoinnin asialla
 - Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen
 - Järjestöjen yhteisöllisyyttä tukeva toiminta ja osallistumisen mahdollisuudet kuntalaisille
 - Kohtaamispaikat yhteisöllisyyden tukena
 - Yhteistyö ja verkostoituminen
 - Kunta-järjestöyhteistyö
 - Järjestöjen keskinäinen yhteistyö
 - Järjestöjen toimintamahdollisuuksien tukeminen

Vastaukset

- Tiedonkeräys toteutettu 11/2016
- Vastanneita järjestöjä 18 kpl
- Edustavuus tavoittavat arviolta n. 1300 henkilöä vuodessa
- Osallisuuden muotoja ovat esimerkiksi:
 - Jäsenyys (aktiivinen / passiivinen)
 - Tapahtumat ja tilaisuudet
 - Erilaiset ryhmät
 - Virkistystoiminta
 - Ohjaus- ja neuvontatoiminta
- Järjestökeskus Kitisen toimintaan osallistuu 30 jäsenjärjestöä

Turvallisuuskysymykset Sodankylässä

- Kylissä ja yleensä kotona asumisen turvaaminen
- Poliisien väheneminen katukuvasta
 - Rikollisuuden kasvu
- Terveys- ja sosiaalipalvelujen saatavuus
 - Lääkärit ja muut terveyspalvelut, kotisairaanhoido, kotihoito, omaishoito, kriisiapu
 - Mielenterveysosaaminen (kaikille)
- Erilaiset tarpeet huomioivat liikkumisympäristöt
 - Levähdyspaikat
 - Pyörätuolilla liikkuminen
 - Ikäihmisten pyöräily yms. reitit
 - Nuorten kohtaamispaikat

Turvallisuuskysymykset Sodankylässä

- Korjattavat kohteet
 - Parkkipaikat, betoniesteet
 - Risteysalueiden näköesteiden poisto
 - Liikuntareittien kunnossapito
 - Yhteisten tilojen esteettömyys
- Teiden turvallisuus
 - Teiden talvikunnossapito
 - Kevyenliikenteen väylien kesäpuhdistus
 - Avunsaanti hätätilanteissa
- Maahanmuuttajien kotouttaminen
- Yhteisöllisyys tuo turvaa

Järjestöjen turvallisuustoiminta

- Tilojen tarjoaminen turvallisuuskoulutuksiin
- Ensiapukoulutukset ja ohjeistus arjen turvallisuuteen
- Liikuntatoiminnan kautta tasapainon hallinnan parantaminen
- Infoiskut esim. sammutukseen ja hälytykseen
- Erilaiset koulutukset, mm. hygieniapassi

Järjestöjen tarjoamaa tukea ja apua kylissä

- Kylissä ikäihmisten asumisen ja selviytymisen tukeminen
- Kylien siivous ja pajukkojen matalana pitäminen
- Oman whatsapp-ryhmän perustaminen
 - Tavoitetaan suurin osa kylän aikuisista
- Talokohtaiset turvallisuutta parantavat ”tarkastukset”
 - Ohjaus ja korjaavat toimenpiteet
- Olemme valmiita esim. laittamaan ja osallistumaan elvytyskoneen hankinta- ja ylläpitokustannuksiin
 - Koko kylän väen kouluttaminen laitteen käyttöön

Järjestö- ja hyvinvointiedon tuotannon kehittäminen Lapissa

Järjestö- ja hyvinvointitiedon kerääminen ja analysointi

- Yhdessä mieltien
 - Mitä tietoa tarvitaan?
 - Miten tieto kerätään?
 - Miten tieto analysoidaan?
 - Miten tietoa hyödynnetään?
- Yhdessä toteuttaen
- Paikalliset ja **maakunnalliset** kysymykset

Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry

- TIETOA

Vahvistamme lappilaisten järjestöjen yhteiskunnallista asemaa ja toimintaedellytyksiä kokoamalla, tuottamalla ja välittämällä järjestökenttää sekä lappilaisten hyvinvointia ja tarpeita koskevaa tietoa.

- VAIKUTTAMISTA

Edistämme Lapissa asuvien hyvinvointiin tähtäävää sosiaali- ja terveyspolitiikkaa.

- YHTEISTYÖTÄ

Luomme mahdollisuuksia avoimeen, sektorirajat ylittävään yhteistyöhön lappilaisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Toimintamuodot: Tiedontuotanto

Edistämme järjestökenttää ja kansalaisten hyvinvointia koskevaa tiedontuotantoa Lapissa järjestötoiminnan tunnettavuuden lisäämiseksi ja toiminnan vaikutusten esiintuomiseksi.

- Järjestöjen tukeminen tiedon tuottamisessa
- Kattavaa tietoa Lapin järjestökentältä
- Tilasto- ja kokemustietoa paikalliseen ja maakunnalliseen päätöksentekoon ja suunnitteluun, esim. hyvinvointikertomuksiin
- Järjestöille kanava tiedolla vaikuttamiseen
- Lappilaiset.fi –sivusto tiedon keräämiseen ja välittämiseen

A woman wearing a blue jacket and a black headscarf is crouching in a sandbox, smiling and holding a small green shovel. Two children are also in the sandbox; one is wearing a red hat with a flower and a patterned jacket, and the other is wearing a yellow jacket and a pink and black patterned hat. They are all smiling and playing with the sand.

Lapin ihmisen asialla

TIETOA – VAIKUTTAMISTA – YHTEISTYÖTÄ

Kiitos!

marika.ahola@lapinsote.fi
puh. 040 518 9169

Lapin sosiaali- ja
terveysturvayhdistys ry

lappilaiset.fi